

Edyta Krzysztofik

CHARAKTER PRAWA UNIJNEGO
W ORZECZNICTWIE TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI
I SĄDÓW KONSTYTUCYJNYCH PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Streszczenie

Niniejszy artykuł podejmuje próbę wykazania zależności pomiędzy stanowiskami Trybunałów Konstytucyjnych państw członkowskich i Trybunału Sprawiedliwości w kwestii definiowania pod-stawowych zasad prawa unijnego. Przedmiot rozważań ograniczono do najbardziej problematycznego zagadnienia, jakim bezsprzecznie jest zasada pierwszeństwa prawa unijnego. Natomiast ich zakres odnosi się do orzeczeń sądów konstytucyjnych najbardziej reprezentatywnych dla omawianego zagadnienia. Konsekwentnie pracę podzielono na trzy części.

Pierwsza odnosi się do początku istnienia UE gdzie współpraca między państwami założycielskimi koncentrowała się wokół kwestii gospodarczych. W tej części odwołano się do orzecznictwa Federalnego Trybunału Konstytucyjnego oraz Włoskiego Sądu Konstytucyjnego.

Dru ga dotyczy nadal współpracy w obrębie kwestii gospodarczych, ale dialog między Trybunałem Sprawiedliwości i trybunałami konstytucyjnymi nabiera odrębnego charakteru. Pojawia się pierwszy punkt różnicujący poglądy obydwu wskazanych podmiotów. Wspólnoty europejskie wykonując swoje kompetencje ocierają się o sferę praw i wolności jednostki, praw fundamentalnych chronionych przez konstytucje państw członkowskich. Ten okres charakteryzuje się przyjęciem kompromisu pomiędzy Trybunałem Sprawiedliwości i trybunałami konstytucyjnymi.

Trzeci okres związany jest już z powstaniem UE, a tym samym rozszerzeniem jej kompetencji na nowe obszary, które do 1992 r. stanowiły domenę państwa narodowego. W tym kontekście pojawia się problem zakresu kompetencji oraz relacji konstytucja – prawo unijne. W tej części omówiono również orzeczenia polskiego Trybunału Konstytucyjnego dotyczące zasady pierwszeństwa, aby ukazać podejście państw nowo przyjętych do UE. Tym samym konsekwentnie odwołano się do orzecznictwa Federalnego Trybunału Konstytucyjnego oraz polskiego Trybunału Konstytucyjnego.

Rozważania zawarte w niniejszym artykule dowodzą, iż mimo rozbieżności w pojmowaniu i źródle zasady pierwszeństwa, trybunały konstytucyjne i Trybunał Sprawiedliwości dążą do odnalezienia płaszczyzny wzajemnej współpracy. Trybunały konstytucyjne nie wyłączają kompetencji Trybunału Sprawiedliwości, a jedynie wskazują granice jego swobody jurydycznej. Trybunał Sprawiedliwości natomiast akceptuje różnorodność kulturową i systemową państw członkowskich, dokonując wykładni prawa unijnego przy jej poszanowaniu.

Słowa kluczowe: prawo Unii Europejskiej, zasada pierwszeństwa, Trybunał Konstytucyjny, Federalny Trybunał Konstytucyjny, Włoski Sąd Konstytucyjny.

THE CHARACTER OF EU LAW LEGISLATION
IN THE PRACTICE OF COURT OF JUSTICE
AND MEMBER STATE CONSTITUTIONAL TRIBUNALS

Summary

The purpose of this paper is to show a dependency between the opinions of the Court of Justice and the constitutional courts of the member states with regard to the definition of the basic principles of the EU law. The subject of the discussion focuses on only one principle – supremacy of the EU legislation, which is the most problematic issue. The scope of the discussion refers to opinions of constitutional courts, which are the most relevant for our study. The paper is divided into three chronological parts.

The first part refers to the beginnings of the European Union, where cooperation between the member states focused on economic issues. Here, a reference is made to the opinions of the Federal Constitutional Court and Italian Constitutional Court.

The second part also deals with economic cooperation, but the dialogue between the Court of Justice and constitutional tribunals becomes distinct in its character. Here, the first difference of opinion is demonstrated. Realising their competences, the European Communities take into consideration the rights and freedoms of individuals, fundamental rights protected by the constitutions of the member states. In this part, the adoption of a compromise between the Court of Justice and constitutional courts is presented.

The third part concerns the creation of the EU, and thus the extension of its powers into new areas, which until 1992 were the domain of nation-states. In this context, there arises the problem of the scope of competence as well as the relationship between constitutions and the EU law. This part also considers the rulings of the Polish Constitutional Tribunal on the principle of supremacy to show the attitude of the newly accepted states towards the EU. Thus, the Author makes a reference to the judicature of the Federal Constitutional Court and the Polish Constitutional Tribunal.

The considerations in this paper prove that despite differences regarding the interpretation and origin of the supremacy rule, constitutional courts and the Court of Justice seek to find an area of cooperation. Constitutional Courts do not suppress the jurisdiction of the Court of Justice but only indicate the limits of its juridical freedom. Whereas the Court of Justice accepts the cultural and systemic diversity of the member states, it interprets the EU law respecting the former.

Key words: EU law, the supremacy principle, Constitutional Tribunal, Federal Constitution Court, Italian Constitutional Court.